

DÉLMAGYARORSZÁG

76. évfolyam, 282. szám
1986. december 1., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEDED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

Komoly divatok

Egykoron éppen ezeken a hasábokon elmélkedtem a nyaralójelenségről. Vagyis arról, hogy szebb tájaink százezreket, milliókat érő épületek áldogálnak, hogy gazdáik évente egy-két hetet és néhány hét végét ott töltsenek. És közben sajnálkoztam azon a holt tőkén, amely ott fekszik szinte kihasználatlanul a Balaton partján vagy a Dunakanyarban. Félreértés ne essen, nem az irigység beszélt belőlem, hogy magamnak újabban nem fordult meg a zsebemben az a néhány százezer vagy éppen egy-kétmillió forint, amit egy nyaraló formájában lekötöhettem volna az értéknövekedés többé-kevésbé biztos tudatában, mondjuk, a Balaton mellett, s nem is az izgatott elsősorban, hogy Kovács János mit csinál a pénzével, ha van neki. (Bár az is társadalmi kár, ha K. J. pénzt szalmazsákban vagy éppen nyaralóban lekötve tartja.) Inkább az borzolta idegeimet, hogy nyaralókban gazdagodott területeinken útra, vízre, áramra, csatornára, közlekedésre, s ki tudja, mire volt még szükség. Azaz, a néhány hetes használatért lekötött magántőke végül is jókora társadalmi tőkét is lekötött, felig-meddig holt vagyonként.

Már akkor is azon medítáltam, hogy nálunknál jóval gazdagabb országokban is csak a kivételesen kevesek engedhetik meg maguknak a nyaraló luxusát. Azért is, mert a pénznek is jobb helyet keresnek, s mert — az ökonomikusabb gondolkodás jegyében — inkább panziót, kempinget, szállodát vesz igénybe az, aki megengedheti magának a nyaralás örmeit.

Nos, telt-múlt az idő, s mintha immár mifelénk is változott volna a gondolkodás. Mintha vége felé közeledne immár nálunk is a nyaralómánia. S ennek aligha egyszerűen az az oka, hogy e nehezebb gazdasági helyzetben már nem telik efféle luxusra, hiszen azért jól kereső emberek ma is akadnak. Alighanem másról, többről is szó van.

Elsőször is jöttek a kiskertek. Már ezrével övezik Szegedet, s szinte minden várost. Sőt a falvakat is. Mondhatnánk, ez is holt tőke. Pedig aligha az, legalábbis nem egészen úgy, mint a korábbi modell. Mert a kiskertekhez azért többnyire nem vezetnek kiépített utak, s belőlük csatornák. Vízzel általában maguk gondoskodnak a tulajdonosok, a rájuk épített kis házikók pedig a gazdagabbaknál sem milliók értekek, legföljebb néhány százert képviselnek. Azaz, közvagyonként szinte egyáltalán nem, magántőkéként pedig alig kötnék le, ráadásul értéket, gyümölcsöt, zöldséget szolgáltatnak, még ha sokszor drágán és kis hatékonysággal is. De hát a beléjük fektetett munka tulajdonosaik szerint nem is a termékekben térül meg, hanem az aktív pihenés, kikapcsolódás, a másfajta, a megszokottól eltérő tevékenység emberi hasznában, ami aztán a munkahelyeken is hasznos lehet, a megújult és nagyobb teherbírási formájában.

Jó-jó — mondhatnánk, de ez így még, önmagában aligha ér meg egy misét. És igazuk van, mert ez még csak amolyan „lineáris” folyamat, aminek kedvéért aligha érdemes befogni egy meditációba. Az érdekes az, ha a trend vonala legalábbis egyféle perspektívából záródni látszik, mondjuk, valamiféle spirálban. És mintha ilyesminek lennének szemtanúja az utóbbi években.

Megvallom őszintén, a nyaralóépítési lázat sem tartottam önmagában rossznak, hiszen amellett, hogy sokaknak öröme szolgált, még egyet tett: segítette rendezett kultúrtájja formálni az ország olyan részét is, amelyekre még évtizedekig, vagy tán soha nem juthatott volna a közösségi vagyonból. Mert ezrével születtek szép, igényes épületek, amelyek azután hasznos mintául szolgálhattak a családi házat építőknek is. S lassan oldódni kezdett hazai tájaink sátoztott uniformizáltsága. Ez pedig a legtöbb kiskertes vidékről aligha mondható el, mert vityillók, bódéik, esett kerítéseik sokszor inkább csúfítják, mint szépítik a tájat. És így, néha — bevallom — már sajnáltam, hogy nem épültek nyaralók az ország több vidékén, rendezettebb küllemet adva például falvaink határainak.

Aztán ismét csak történt valami. Ha útjainkat járja az ember, szebbnél szebb és új épületekkel találkozunk. Presszók, éttermek, vendéglők sőt újabb kis panziók nyílnak falvaink határainak. Mintha azok a magánpénzek, amelyek valaha nyaralókká, az egyéni élet terepnumaivá változtak, most megmozdultak volna, működő tőkévé válva a község javait és a befektető megélhetését szolgálva.

Magam sem tudom, illik-e örülnöm e folyamatnak. De úgy érzem — igen. Hiszen ismét csak szépül az ország, s az ily módon befektetett tőke közösségi hasznát is hoz. Mert ahol azelőtt száz-kilométerenként lehetett netán egy kávéra vagy szendvicse vállalkozni, ha csak lepusztult kocsmákban nem próbálkozott az ember, most igényes kiszolgálást kaphat. S ha majd legszebb tájaink sem magánnyaralók, hanem kis panziók, mini szállodák épülnek, akkor talán mi, tőkével nem rendelkezők is megengedhetünk majd magunknak néha egy-két napos pihenést, kikapcsolódást az ország olyan tájain, melyekre ez idáig nem juthattunk el. Mert a szálláskínálat ilyen növekedése, nyilván, az árakra sem lesz hatástalan.

Szavay István

Volán és vállalkozás

— *Vannak, akik azt mondják, szállítson, utaztasson a Volán, minél jobb színvonalon, ne máson törje a fejét... Sokaknak viszont szimpatikus ez a szerteágazó vállalkozói kedv. Meddig terjed a határ a kockázatlanságban?*

— Elsősorban saját házuk táján — a közlekedésben — kínáltunk újdonságokat, de más területek elől sem zárkózunk el, ha fantáziát látunk benne — mondja Kardos János igazgató. — A kockázatlanság határa? Olyan vállalkozásba eleve bele sem vágunk, aminek legalább szemléletformáló hatása ne lenne. Szeretnénk minden dolgozót megtanítani arra, hogy merjen a saját területén bátrabban vállalkozni. Hiszen kockázatviselő, kezdeményező munkatársak nélkül aligha tudnánk talpon maradni.

— *Említene néhány sikeres vállalkozást az elmúlt időszakból?*

— Például a győri Hótel Klostrom építésébe tőkével szálltunk be. Ennek fejében utazási irodánk a jövőben bizottsággal szervezhet társasutakat arra a környékre, hiszen lesz hol megszállniuk a vendégeinknek. De raktárápítkezéssel, vagy valutaforgalmazással is próbálkozunk.

— *A személyszállításban ilyen újdonság volt az idén az éjszakai buszjáratok bevezetése, iránybuszok szervezése...*

— ...és fenntartunk egy taxihálózatot is, annak ellenére, hogy ráfizetünk. De az alacsony árakkal stabilizálni szeretnénk a helyi fuvarpiacot. Végül soron ez is vállalkozás, még akkor is, ha így nem tarthatjuk fenn sokáig.

— *A kockázatlanság, a vállalkozások mit hoztak eddig a „konyhára”?*

— Eredményesebbnek könyvelhetjük el az idei évet a tavalyinál. Az akkori 195 millió forintos nyereséggel szemben, most az év első tíz hónapjában megtermeltünk 180 milliót, ami az év végéig kiegészülhet 207-210 millióra.

— *Ez több mint 15 százalékos növekedés! Miből?*

— Elsősorban a nemzetközi fuvarozás hozta ezt a pluszt. Döntően a tőkés fuvarpiacokon való eredményesebb részvétel.

— *Például?*

— A nagymarosi vízlépcső építkezéséhez mi szállítottuk az anyagokat. De hasznos a bányáiparral való együttműködésünk is.

— *Fuvarozóvállalat Nagymaroson, Visontán is akad. Mit keres ott a Tisza Volán?*

— Vállalkozók! A gazdasági környezet rákényszerített bennünket arra, hogy a megyén kívül is minél több fuvart vállaljunk. Kevesebb az építkezés, azokat a szállítóeszközöket, amelyeket itt használtunk, most máshol kell eladnunk, ha nem akarjuk, hogy az udvaron álljanak. Márpedig nem akarjuk.

— *Ez még mindig nem elég indok. A versenyben ettől még nem biztos, hogy*

Az elmúlt esztendőben a közlekedési vállalatok is gyökeresen új helyzettel találták szemben magukat. Az üzemanyagárak és az önköltség rendre emelkedett, az állami támogatások ugyanakkor megcsappantak, a tröszt szervezet átalakulásával pedig végleg „elengedett kézzel” kellett megbirkóznunk a megnehezített feladatokkal. Ebben a versenyben csak az a vállalat tudott igazán talpon maradni, ahol mertek kockázatlanságot is, ha kellett, s mindent megtettek azért, hogy a tevékenységüket sikerüljön hatékonyabbá, gazdaságosabbá tenni. Ahol pedig növekedést, a pénztárca gyarapodását is szeretnék volna elérni, ott még több ötletre, új kezdeményezésre és természetesen munkára volt szükség. A vállalkozói magatartásra egyre nagyobb szükség van — ismerték fel néhányan. Jó ideje ezt az utat járja a Tisza Volán is. A társasutak szervezésétől az éjszakai buszjáratok bevezetéséig, a szoftvereladástól a könnyűszerkezetes, Familiházakig, sok újdonsággal rukkoltak elő az elmúlt időben.

sikerül is felülkerekedni az is. Hogy hogyan sikerül ottaniakkal szemben.

— A tröszt felbomlása után minden vállalat más-más területet kezdett erősíteni, hogy állni tudja a versenyt. Mi ezt a területet hosszú ideje tudatosan fejlesztettük, technikajelkészségben, s így árban is kedvezőbb ajánlatot tehetünk, és nyertünk.

— *Értsük ezt tudatos üzletpolitikának is?*

— Igen. Mindig a jobb gépkijelhasználásra, hatékonyabb munkára és nagyobb nyereségre törekszünk. Ezt igyekszünk összekapcsolni azzal, hogy dolgozóink élet-színvonalát fenn tudjuk tartani. Sőt, növelhessük is.

Az idén például több mint 5 százalékkal sikerült emelniük a béreket. Jövőre pedig 8 százalékos kereset-növekedést terveznek, annak ellenére, hogy a szabályzóik igencsak szigorú feltételeket szabnak az ő zsebüknék

A Klostrom, a Familit és mások

energiatakarékosságban erre már jól bevált formák vannak. Évente 7-8 milliót fizetünk ki megtakarítási jutalomként a gépkocsivezetőknek. Ezért már megéri odafigyelni.

— *Megszoktuk már, hogy egy valamirevaló vállalat évről évre srófol valamit a fizetésekben. Sokan ebből itélik meg, jól gazdálkodott-e, vagy rosszul?*

— Helytelen ez a gondolkodásmód. Miért ne lehetne kevesebb az idén annak a pénztárcájában, aki most kevesebbet dolgozott érte? Nem jó átlagban gondolkodni. Azért, mert nő a nyereség, nem biztos, hogy ehhez mindenki egyformán járult hozzá. Mindenkitől külön-külön számon kell kérni, megdolgozott-e a nyereség részeséért?

— *A lelkiismereten kívül miféle kényszer sarkallja erre az embereket? Megéri-e vállalkozni akkor, amikor a költségvetés szorult helyzetben kénytelen rátenni a kezét a jövedelem nagy részére?*

— A vállalatvezetés dolga, hogy a gazdasági növekedés feltételeit biztosítsa. Bármilyenek is a szabályzók, a jobb vállalat mindig többet tud adni a népgazdaságnak is, a dolgozóknak is.

Úgy gondolnak, nem törvénytörő az, hogy aki kényelmes, vagy bátoratlan, ugyanannyira vigye, mint az, aki mer vállalkozni, és többet tesz le az asztalra. Két év múlva szeretnék elérni a 300 millió nyereséget. Hogy többet kell dolgozni érte, még bátrabban kockáztatni — ez számukra természetes. Hogy többet is kapnak cserébe? Az is.

Véletlenül se legyen szállka ez senki szemében.

Rafai Gábor

Számítástechnika és egészség

Nagy László felvétele

Tegnap, vasárnap Szegeden megnyílt a Számítástechnikai és kibernetikai módszerek alkalmazása az orvostudományban és a biológiában címmel 13. alkalommal megrendezett nemzetközi kollokvium. A tanácskozáshoz egészségügyi szoftver-kiállítás is kapcsolódik, amelyet az Egységügyi Minisztérium Szervezési, Tervezési és Információs Központja rendezett. Megnyitóbeszédét mindkét rendezvényen Hutás Imre államtitkár mondott. Képünkön: a látogatók a gyógyászatban használható programokkal ismerkednek